

POSUDEK PRO JMENOVACÍ ŘÍZENÍ

Program jmenovacího řízení: 3.2.2. Teória a dějiny žurnalistiky

Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku

Inaugurant: **doc. Mgr. Norbert Vrabec, PhD., mim. prof.**

Na našem Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze vedle žurnalistiky, mediálních studií a marketingu pěstujeme silný výzkumný proud, a to mediální výchovu, resp. gramotnost. Já osobně jej vnímám jako průsečík těchto tří velkých oborů, neboť v něm jde o kombinaci výzkumu vzniku mediálních produktů a jejich účinků a zároveň aplikaci těchto poznatků do praxe a zvláště do vzdělávacího procesu. **Mediální gramotnost je tedy ohniskem, v němž se setkává teorie i praxe mediálních studií v tom nejširším smyslu slova.**

A přesně v tomto ohnisku stojí doc. Mgr. Norbert Vrabec, PhD., mim. prof. A nestojí nečinně, více než tři dekády v něm aktivně působí, formuje ho a přispívá významně k jeho teoretickému i praktickému prohlubování.

Přitom za velmi důležitý považuji fakt, že jeho vzdělanostní výbava žurnalistika (1990)–pedagogika (1991)–masmediální studia (2010) je ideálním trojúhelníkem, který mu umožňuje nahlížet problematiku z různých stran. Zároveň je důležité, že dvanáct let působil jako žurnalista, ve slovenských *Hospodářských novinách* (1997-2009) a tím se stal insiderem mediální praxe a netrpí známým efektem akademického inbreedingu, ani nedlí ve vědecké bublině zcela odtržené od reálného světa.

Vědecký, odborný, i pedagogický profil doc. Vrabce vytváří kompaktní celek. Jeho působení na Fakultě masmediální komunikace Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnavě má řadu rovin, které svědčí o jeho koncepčních schopnostech, stejně jako organizačních a patrně i manažerských – když už rok po nástupu na univerzitu se v roce 2011 stal vedoucím Katedry mediální výchovy (a je jím dodnes) a následně i ředitelem Centra mediální gramotnosti (IMEC), které je také součástí fakulty. Možnost spoluvytvářet akademické a vědecké prostředí pro formování oboru, iniciovat profily studijních programů, a následně je garantovat nebo spoluorganizovat vědeckou činnost pracoviště dává i jemu samotnému prostor pro vlastní odbornou sebeprofilaci. Fakt, že byl jmenován docentem (2013) a mimořádným profesorem (2016) svědčí o platnosti, pro kterou si ho váží nejen fakulta, ale i odborná obec.

Pedagogická aktivita:

Titul profesor je tzv. vědecko-pedagogickou hodností, proto považuji pedagogickou stránku za velmi podstatnou. **Dlouhodobě tvoří výuka doc. Vrabce páteř curricula**

akreditovaných studijních programů v podobně povinných a povinně volitelných předmětů. Dotýká se nových trendů žurnalistiky (datová žurnalistika, digitální média), kritického a tvořivého myšlení, teorie a praxe mediální gramotnosti a výchovy. Jakýsi sukces jeho pedagogického působení vidím v předmětu *Aplikovaný mediální výzkum*. Doc. Vrabec je dlouhodobě mj. z pozice garanta pravidelně členem komisí pro státní závěrečné zkoušky a členem oborové rady doktorského studia. Je také autorem 2 vysokoškolských učebnic a skript, takže za sebou nechává i metodologicky-pedagogický otisk. Chtělo by se mi říci, že tato část jeho profilu je příkladná.

Vědecký výzkum a publikační aktivita:

Zde je doc. Vrabec široce rozkročenou osobností. Zmiňovaný průsečík velkých oborů mu totiž umožňuje zkoumat účinky médií a získávání mediálních kompetencí nejen u dětí a mládeže, která je pro něj stěžejní výzkumnou oblastí (monografie *Nové vzory mládeže v kontexte mediální komunikace*, 2013 – spolu s D. Petranovou), ale je schopen vnímat výzkumné trendy oboru (monografie *Paradigmatické přístupy a současné trendy vo výskume mediální gramotnosti*, 2013), a dokonce jejich aplikaci v různých zemích Evropy (monografie *Stratégia rozvoja mediálnej gramotnosti v európskych krajinách*, 2014). Definuje, jak digitální média proměnila nejen učení, ale vůbec vnímání světa – kde realita přechází do pseudoreality, na jakých principech funguje svět počítačových her, jak se sociální média promítla do marketingových strategií a jak ovlivnila i novinářské zpravodajské hodnoty.

Kromě 3 vědeckých monografií a několik desítek příspěvků na odborných konferencích celého světa (zvané přednášky od roku 2004: Malajsie, Belgie, Itálie, Polsko, Irsko, Bulharsko, Čína, Španělsko, Maďarsko, Velká Británie, Francie – UNESCO, Ukrajina, Holandsko...) je Vrabcova publikační činnost reflektována a citována jako **přirozená autorita oboru v textech zveřejňovaných v zahraničních časopisech** jako *International Journal of Media and Information Literacy*, *Current Issues of Mass Communication*, *European Journal of Science and Theology*, *Lege Artis*, *Mediterranean Journal of Social Sciences*, *Creative Education - Advances in Education Sciences*, *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, *Central European Journal of Communication*, *Civilia*, *Mediji i medijska kultura*, *Journal of Applied Mathematics, Statistics and Informatics* a v řadě prestižních monografií (např. z vydavatelství Press Taylor & Francis Group). To zmiňuji jen namátkou a zcela úmyslně vynechávám domácí platformy, včetně *Communication Today*. Doc. Vrabec je také spoluautorem vědecké monografie *Public policies in media and information literacy in Europe: cross-country comparisons*, kterou v roce 2017 vydalo významné britské nakladatelství Routledge. Významná je také jeho spolupráce se Sorbonne Nouvelle University v Paříži, kde se podílel na mezinárodním výzkumném projektu zaměřeném na problematiku týkající mediální výchovy a rozvoje mediální gramotnosti v zemích Evropské unie.

Široká je i paleta vědeckých projektů a grantů, kterých se doc. Vrabec účastnil v roli hlavního řešitele nebo spoluřešitele. Kromě APVV a KEGA bych rád zmínil jeho účast na projektech financovaných norskými fondy, Evropským sociálním fondem a dalšími. K jeho nejnovějším výzkumným aktivitám patří účast na prestižním mezinárodním projektu v rámci

schématu *Horizon 2020*, který je zaměřen komplexní výzkum evropského mediálního prostředí a také trendů a scénářů budoucího vývoje mediálního průmyslu v zemích Evropské unie.

Z přehledu i doložených publikací vyplývá, že Norbert Vrabec je respektovaným odborníkem, jehož výzkumy role médií ve společnosti i metodika výzkumu mediální gramotnosti jsou inspirativním zdrojem pro další výzkumníky doma i v zahraničí. Zejména bych ocenil soustředěnost a soustavnost, s jakými se svým tématům věnuje, neboť jedině tak může své přístupy rozvíjet a prohlubovat.

Vědecká výchova

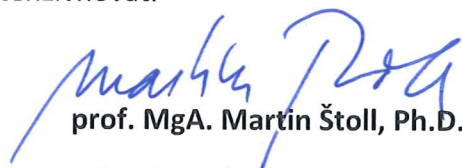
Dovolím si tvrdit, že doc. Vrabec je **formotvornou osobností** a to nejen pro desítky bakalářských a magisterských diplomantů, které vedl, ale zejména pro 6 doktorandů, kteří jdou doslova v jeho šlépějích a čtyři z nich jsou již součástí jeho týmu. Měl jsem tu čest být jako oponent u obhajob dvou těchto dizertačních prací, a ocenil jsem nejen velmi propracovanou metodologii, ale také širokou materiálovou základnu a původnost výzkumů, o nichž byla vedena vysoce odborná rozprava. Tato úroveň je jistě také jedním z výsledků vedení školitele. Tedy vědecká výchova, „vlastní“ škola, která stojí na Vrabcově metodologických postupech, ale i zmíněné soustředěnosti a soustavnosti, **je tvořena zdánlivě automaticky, přitom se za ní skrývá koncepční a dlouhodobá práce inauguranta**. Nejde totiž pouze o jednotlivé doktorandy, jde o celkové zázemí pracoviště, podmínek, které doc. Vrabec spoluvytvořil pro stav a perspektivu mediální výchovy/gramotnosti na Slovensku a jemuž vtiskl tvář – respektovanou také v zahraničí.

Ostatní odborná činnost

Je zřejmé, že na organizační, pedagogické a výzkumné činnosti je navázán bohatý vějíř dalších aktivit, který s sebou tato role garanta přináší. Doc. Vrabec je dlouholetým členem **Vědecké rady FMK UCM**, členem **redakční rady mezinárodního časopisu *Communication Today***, podílel se na mnoha **koncepčních materiálech národního významu** jako člen pracovních skupin (*Koncepcie mediální výchovy v SR* a komise pro předmět mediální výchova při Štátnom pedagogickom ústave). Spolupodílel se opakovaně na projektu *European Audiovisual Observatory*, který zkoumal stav mediální a informační gramotnosti v 28 evropských zemích a působil v rámci skupiny Media Literacy Expert Group, která je poradním orgánem Evropské komise v této oblasti. A v neposlední řadě má doc. Vrabec na svém kontě **celou řadu editorských počínů** (např. *Megatrendy* a *média*) a je **šéfredaktorem mezinárodního vědeckého periodika *Media Literacy and Academic Research***, indexovaného v Emerging Sources Citation Index – Web of Science Core Collection, ERIH Plus, Ulrichs Periodical Directory, CEEOL, CEJSH a Index Copernicus.

Závěrem:

Doc. Mgr. Norberta Vrabce, PhD., mim. prof. považuji za respektovaného, nepřehlédnutelného kolegu, který vši svou činností prohlubuje svůj zájem o nejnovější trendy žurnalistiky a mediální komunikace, se soustředěním na mediální gramotnost a její adaptaci ve školském systému v podobě mediální výchovy. Dovolím si podotknout, že v této oblasti je mj. i díky kolegovi Vrabcovi Slovenská republika na tom dále než Česká. Proto s určitou přející závistí rád konstatuji, že doc. Vrabec splňuje ve všech aspektech kritéria na jmenování profesorem, jak byla schválena Vědeckou radou Katolíckej univerzity v Ružomberoku. A přeji nejen jemu, ale i oboru, aby v pozici řádného profesora mohl doc. Norbert Vrabec pokračovat a své aktivity soustředěně zintenzivňovat.

prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

vedoucí Katedry mediálních studií
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova

V Praze 16. května 2021